

Marcela Kosová

sudkyňa Krajského súdu v Bratislave

a členka Súdnej rady SR volená sudcami

Otvorený list sudcov. A ministerka spravodlivosti.

Sudcovia napísali otvorený list, vraj prázdny.

Dňa 15. januára 2021 o 20.17 hod. bol na „denníku n“ v newsfiltri zverejnený nasledovný text redaktora Juraja Javorského:

„Sudcovia napísali otvorený, ale prázdny list

Proti reforme súdnictva, ktorú organizuje ministerka spravodlivosti Mária Kolíková, sa dôrazne ozvala skoro štvrtina slovenských sudcov. [Otvorený kritický list ministerke podpísalo](#) viac ako 320 sudcov, čo je najviac v histórii slovenského súdnictva.

Sudcovský rekord. Je to trikrát viac, ako bolo sudcov, čo vyzvali svojich kolegov z Kočnerovej Three-my, aby láskavo prestali súdiť. Je to trojnásobne viac, ako bolo podpisov pod doteraz najodvážnejšou revoltou súdnej moci, ktorou sudcovia varovali pred znásilňovaním práva Štefanom Harabinom.

Vtedy bol protest sudcov prejavom ich zodpovednosti za stav súdnictva a zároveň osobnej guráže, pretože čelili pomstychtivému a veľmi mocnému Harabinovi.

Starý koberec. Tentoraz znie hlas sudcov zbabelosťou a osobným prospechom. Fakt, že má takú silu, že sa práve proti reforme súdnictva ozvala rekordne veľká skupina sudcov, je smutným potvrdením jeho žalostného stavu. Hovorí, že aj po tom, čo skončilo pár sudcov vo vyšetrovacej väzbe, zostáva súdnictvo prerastené hrubou vrstvou starého, zatuchnutého socialistického puchu, ktorý sa nechce dať len tak ľahko vyprášiť.

Otvorený, ale prázdny list. Hoci je reforma súdnictva veľmi konkrétna, trojstovka sudcov je vo svojej kritike veľmi všeobecná. Vo svojom otvorenom liste nepíšu, čo je zlé na redukcii počtu súdov, na zväčšovaní súdnych obvodov alebo na zvyšovaní špecializácie súdov. Namiesto toho vyčítajú reforme, že je zásahom výkonnej a zákonodarnej moci do súdnej, akoby súdna moc nepodliehala zákonom, ktoré píše vláda. Vyčítajú ministerke, že nepočúva pripomienky, hoci ona predĺžila pripomienkové konanie. Žalujú sa, že ich pripomienky sú ignorované, no keď majú takú kvalitu ako ich otvorený list, tak ignorácia je ešte tá najslušnejšia možná reakcia.

Sudcovia verzus vláda. Našťastie ministerka evidentne počítala s odporom a pristupuje k nemu s chladnou hlavou. Sudcom opakovane hovorí, že ich chce počúvať, a pripomína im, že jej cieľom je udržať ich v systéme, akurát ten systém má byť efektívnejší.“

Nemienim hodnotiť text žurnalistu, v ktorom uráža sudcov slovami „...znie hlas sudcov zbabelosťou a osobným prospechom....aj po tom, čo skončilo pár sudcov vo vyšetrovacej väzbe, zostáva súdnictvo prerastené hrubou vrstvou starého, zatuchnutého socialistického puchu, ktorý sa nechce dať len tak

ľahko vyprášiť“. List som podpísala aj ja. Do justície som nastúpila v roku 1995 po skončení vysokej školy. Je to už síce dlhá doba, ale pamätám si, že vtedy už socializmus nebol.

Pán redaktor uvádza: „fakt, že práve proti reforme súdnictva sa ozvala rekordne veľká skupina sudcov, je smutným potvrdením jeho žalostného stavu“. Musím povedať, že je to presne naopak. Fakt, že sa proti novej súdnej mape ozvala rekordne veľká skupina sudcov, je potvrdením žalostného stavu navrhovanej reformy, ako aj spôsobu, akým bola prijatá.

Dovolím si zhrnúť veľmi krátko, kedy a ako sa píše otvorený list. Ide o situáciu, keď napriek snahe pisateľov, nie je riešený problém, ktorý sa týka verejného záujmu, a o vyriešenie ktorého sa bezvýsledne snažia už dlhšiu dobu. Adresuje sa osobe, ktorá má riešenie problému v kompetencii. Je potrebné opísať problém samotný a dať návrh na jeho vyriešenie. Samozrejme, musí byť podpísaný a zverejnený dostupným spôsobom. Sila otvoreného listu nie je v počte písmeniiek, ktoré obsahuje. Cieľom listu nie je ani unaviť adresáta či verejnosť podrobnosťami, ale pritiahnúť pozornosť na problém, aby sa kompetentní zobudili.

Ministerka spravodlivosti v rôznych svojich mediálnych výstupoch k otvorenému listu uviedla, že nie je z neho zrejmé, čo vlastne sudcovia chcú.

Stačí si ho prečítať. Stiahnutie paragrafového znenia novej súdnej mapy z legislatívneho procesu. Rovnako uviedla, že asi nebude veľký prienik sudcov, ktorí tento list podpísali so sudcami, ktorí sa vyjadřili v minulosti k Harabinovi. Nevieť prečo pani ministerka takto podsúva verejnosti „rozpoltenosť“ sudcov. Pod tento list sa však podpísal aj sudca Najvyššieho súdu SR JUDr. Peter Paluda. Celkom zásadný prienik. Aspoň podľa mňa.

Prečo stiahnutie návrhu.

Vynechám úplné detaily typu, že sa rušia súdy, na ktorých je zamýšľaná špecializácia už teraz, vrátane poručenskej agendy, že jednoducho nie je pravdou, že sa na krajských súdoch rozhoduje od stola, ale sa pojednáva, že rozdelenie nových obvodov súdov na základe „nářečí“ je nezmysel, navyše ešte urobený zle. Že sa nepočkalo na výsledok projektu Váha vecí, hoci na základe jeho výsledkov vyspelé štáty určujú počet sudcov a objem financií do justície /napríklad Rakúsko, Nemecko, Izrael/, a že doplnenie výsledku tohto projektu „potom“ nedáva zmysel, keďže už sudcovia budú „rozdelení“ na nové súdy.

Tvrdenie pani ministerky, že nová súdna mapa bola komunikovaná so sudcami a títo sa aj podieľali na jej tvorbe, nekorešponduje so skutočnosťou. Ani neustále opakovanie tejto nepravdy z nej pravdu nespraví. Súdna mapa bola pripravená na ministerstve za účasti nejakých expertov MS SR, ich mená nevieme, uvádza to ministerstvo. A vraj sudcov. Tiež to uvádza ministerstvo na svojej stránke. Tiež bez mien. Problém je v tom, že k príprave tohto materiálu nenominovala Súdna rada SR, sudcovské rady jednotlivých súdov alebo napríklad predsedovia súdov žiadneho sudcu. Prečo? Neboli oslovení. Nie len to. Keď sa sudcovia domáhali dlhšiu dobu, aby pani ministerka „odtajnila“ ako vyzerá príprava novej súdnej mapy, opakovane uvádzala, že by to nebolo politicky korektné. Treba si počkať. Tak sme čakali.

Súdnu mapu pani ministerka predstavila sudcom v novembri 2020. Online. Áno, je taká dištančná doba. Ideálna na takýto mega projekt. Akurát, že pani ministerka ako jediná bola počuť. Na každom krajskom súde v priemere asi hodinu. Sudcovia písali otázky do chatu. A čakali, či a čo bude na ne od-

povedané. Napriek následnému množstvu písomných pripomienok ani jedna nebola akceptovaná. Ani jedna. Návrh zostal nezmenený a zhruba o dva týždne uzrelo svetlo sveta jeho paragrafové znenie. Pani ministerka až potom na niektoré otázky odpovedala písomne. V sprievodnom liste uviedla /súdnej rade, predsedom súdov/, že si cení záujem o reformu súdnej mapy, že návrh súdnej mapy považuje za dobrý pre každý navrhovaný obvod, je ale pripravená vypočuť si akékoľvek pripomienky.

Snáď sa mi podarilo vysvetliť aj pánovi redaktorovi, prečo sudcovia „vyčítajú ministerke, že nepočúva pripomienky, hoci ona predžila pripomienkové konanie. Žalujú sa, že ich pripomienky sú ignorované, no keď majú takú kvalitu ako ich otvorený list, tak ignorácia je ešte tá najslušnejšia možná reakcia“. Pokiaľ ide o konštatovanie pána redaktora, že „hoci je reforma súdnictva veľmi konkrétna, trojstovka sudcov je vo svojej kritike veľmi všeobecná“, treba napísať, že pripomienky a návrhy, ktoré boli doručené pani ministerke boli veľmi konkrétne. Okrem mnohých pripomienok od jednotlivých súdov jej bol začiatkom decembra 2020 napríklad doručený materiál pod názvom „Súdna mapa inak“, ktorý obsahoval konkrétny návrh na vytvorenie novej mapy krajských súdov vrátane správneho súdnictva. Nie že by ich bolo treba redukovať, ale teda keď už. Návrh bol vypracovaný pri zohľadnení stavu do roku 1996 a akceptoval existujúcu špecializáciu ako aj mnohé ďalšie veci. Reakcia pani ministerky? Žiadna. Mimochodom, potreba redukcie krajských súdov nevyplýva ani zo správy CEPEJ. Táto komisia zároveň kladie veľký dôraz na to, že ak akúkoľvek reformu súdnictva, tak jedine za spolupráce so sudcami. Bolo by zaujímavé zistiť, ako im bola táto neexistujúca spolupráca vysvetlená.

Špecializácia sudcov. Super vec. Pre sudcu aj občana. Akurát, že túto na mnohých rušiacich sa súdoch máme už teraz a na mnohých tých, ktoré zostávajú nie /napríklad Krajský súd Trnava/. Navyše, z jednej z odpovedí pani ministerky vyplýva, že „...ak situácia v navrhovanom obvode umožní zachovanie špecializácie sudcov nadobudnutej praxou pri potrebnom počte sudcov, určite je to preferovaným riešením.“ Ak umožní. V preklade, sudca, ktorý robí roky jednu agendu, môže skončiť v celkom inej agende. Ideálna garancia špecializácie.

Zrýchlenie konania. Kto by ho nechcel. Akurát, že nová súdna mapa ho ničím negarantuje, práve naopak. Opäť odpoveď pani ministerky: „...zámerom je, aby v čo najväčšej miere sudcovia dokončili svoje rozrobené veci a až nové veci boli pridelované podľa nových podmienok. Cieľom je minimalizovať možnosť prerozdeľovania vecí medzi sudcami zrušovaných a nástupníckych súdov a rešpektovať tak zásadu zákonného sudcu v čo najširšej miere.“ Čiže, každý sudca si bude dokončovať svoje veci tak, ako ich má doposiaľ. Nové veci dostanú sudcovia rovnomerne. Akurát, že nebude ani zďaleka zachovaná rovnomerná zaťaženosť sudcov. Tí sudcovia, ktorí toho majú menej teraz, toho budú mať menej aj potom. A ak sa budú nejaké veci prerozdeľovať, ich vybavenie sa tým, že ich dostane nový sudca, ktorý ich musí nanovo naštudovať, predži.

Takže pán redaktor, toto sú odpovede na Vaše otázky „čo je zlé na redukcii počtu súdov, na zväčšovaní súdnych obvodov alebo na zvyšovaní špecializácie súdov“. Čo z navrhovaných zmien reálne pomôže občanom, aby sa domohli svojho práva rýchlejšie a s kvalitnejším výsledkom? A netreba si mýliť chladnú hlavu s ignorovaním, keď píšete, že „Našťastie ministerka evidentne počítala s odporom a pristupuje k nemu s chladnou hlavou“.

Ministerka spravodlivosti.

Okrem kritiky celej súdnej mapy snáď už každým /okrem predsedu Súdnej rady SR a iniciatívy ZOJ/, bola Ministerka spravodlivosti SR Mária Kolíková v posledných dňoch z viacerých strán vyzvaná, aby

zo svojho postu odstúpila. Nie je potrebné sa rozpisovať prečo. Ona uviedla, že by to bolo zbabelé. Ja ju priamo vyzývať nebudem.

Pani ministerka ako členka novovzniknutej politickej strany v roku 2019 v médiách uviedla svoj názor, že by som mala odstúpiť z komisie Súdnej rady SR /ktorá prešetrovala sudcov spomínaných v Threeme/, lebo „zabíjačka“. Odstúpila som. Môj názor je, že by pani ministerka mala odstúpiť zo svojho postu, lebo „Pumpa“.